

جغرافیای آفریقا

۴۶۹۵۲ نفس هوای آنها خوش من سالم است خاکشان حاصل خیز و عمده حاصل آنها
چوب است و میوه و نمک -

(۲) کفرخی و اینها جماعتی از جزایر خرد است که ۶۰ میل در جانب غربی افریقا واقع شده
در وی بهم رفته ۳۲۲۰ میل مربع زمین را فرا گرفته و ۴۶۷۱۴۶۷ نفس خلقت آنهاست این
جزایر مذکوره کوهستان اند غالباً یکی از قلل جبال اینها که آتش فشان است ۱۲۱۸۲
از سطح دریا مرتفع است - هوای این جزایر گرم ولی معتدل است و سالم و بعضی از جبال
خاک آنها بسیار حاصل خیز است و عمده حاصل آنها تاک است و چوب روغن و هر گونه
میوه و این جزایر مذکوره ۱۲ استند در عدد -

(۳) جزایر آفریقا است که ۹ استند در عدد و ۸۰۰ میل مسافت و واقعا و داند از غربی
پر توگال و ۹۶۶ میل مربع ارض را فرا گرفته اند و ۲۵۲۴۸۰۰ نفس خلقت آنهاست این
جزایر مذکوره تماماً مشتمل بر جبال آتش فشان و همواره در آنها زمین لرزش میشود و هوا
آنها مرطوب گزالم است خاک آنها بسیار حاصل خیز است حاصل آنها هر گونه چوب است و اینها
خوبی و دیگر چیزهای بسیار خوب هم یافت میشود مثل انگور و میوه های گرمسیری و خلق آنها مثل
از پرنگیز و زنگی - (۴) جزایر مدیترانه است که ۹۶۰ میل در جانب جنوب و مغرب پر توگال واقع
شده و ۳۱۷۰ میل مربع زمین را فرا گرفته دارند و ۱۱۵۸۰۴۴۰ نفس خلقت آنهاست جزایر مذکوره
مشتمل اند بر جبال و کوههای آتش فشان آب هم بسیار در آنها هست و هوا هم در آنها بسیار سالم
و خاک آنها هم بغایت حاصل خیز است و عمده حاصل آنها تاک است و میوه تیره و نیشکر و آرد و روغن

بسیار گزنی

بسیار آرد است

بسیار آرد است

بسیار آرد است

بسیار آرد است

بسیار آرد است

بسیار آرد است

جغرافیای اسپین

(۳) گنجهس که ۷۵ میل راطی میکند که از انجده ۵۰ مایلش در اسپین جاری است، آنگاه داخل آتلنتیک میشود
 (۴) گاوینا که از جنوب و شرق اسپین شروع میشود و چون ۴۰ میل راه را زمین فرومی نشیند آنگاه
 در مغرب پدید می آید نمایان می شود و ۱۲ میل راطی کرده در میان اسپین و پرتگال داخل
 محیط آتلنتیک می شود و فقط ۴۰ میل آن قابل مسافرت است -

(۵) گادگت ویر که ۵۰ میل راطی کرده داخل محیط آتلنتیک میشود و سراسر در ملک اسپین است
 در جانب جنوب -

(۶) سگورا که ۱۶۰ میل راطی کرده داخل دریای مدیترانه می شود -

(۷) جوکار که ۲۲۰ میل مسافت راطی کرده داخل مدیترانه می شود -

(۸) ابر که ۲۴۰ میل مسافت راطی نموده همه در اسپین آنگاه داخل مدیترانه میشود و آب
 آن هم بسیار سخت و پر زور روان است و مسافت در آن هم مشکل است بواسطه پارچه های
 سنگ یا جالی که در طریق آن سد شده و آن نیز به مدیترانه احقاق می یابد -
 ابلیرهای این ملک به هیچ وجه قابل تمدن نیست -

هوا - هوای این فنیسوله را اختلاف بسیار است در طرف شمال و مغرب بغایت مرطوب است
 و در ساحل شمالی آن در سال ۱۰۰ اینچ بارش می بارد و در ساحل غربی آن ۱۱۸ اینچ ولی در وسط
 بکلی خشک است و سردی و گرمی آن هر دو در فایده شدت است و فقط ۱۰ اینچ بارش در میان
 در تمام سال - در جانب جنوب و شرق هوا ایش اعتدال یافته است بواسطه نسیمی که از دریای
 ۲۰۰ اینچ بارش می بارد در این سمر زمین - اعتدال هوا در شهر مدیدرید که پای تخت اسپین است

در اسپین
 گادگت ویر
 سگورا
 جوکار
 ابر
 ابلیرهای

جغرافیای اسپین

در تمام سال ۵۹ درجه است و در لیربان که پای تخت پرتوگال است ۶۲ درجه -
 خاک - خاک این ملک خشک است در یکزار و کم یزرع در وسط و لیکن حاصل خیز و بسیار نسبت
 در غرب و جنوب و وسط جنوب و مشرق - با بچه با وجود قطعات وسیع مزرع در گیتان مشرق
 نیم سطح و وسعت ارض این ملک مزرع است و حاصل آن مثل است این چیزها که بدنبال می آید -
 (۱) حیوانات خانگی مثل گوسفند مرنه و شتر و قاطر و خرو و بز و قسمی از اسب -
 (۲) حیوانات وحشی مثل خرس چالین و بزینه و گرگ و گربه جنگلی و خرین جنگلی و پش و مرنه و گا و گوسفند و غیره
 (۳) گرس و باز و بوم و کلان سیاه و کبک و میه و یکی دو قسم طیور دیگر -
 (۴) کرم پدیده و زنبور و کبک و چند قسم دیگر کرم و مار و چلپاسه و غیره -
 (۵) گندم و ذرت و برنج و جو و آست -
 (۶) انگور و انجیر و خربزه و نارنگی و زیتون و خربزه و بادام و پسته و فندق و غیره -
 (۷) چند قسم از درخت فلفل و همپ و تنباکو و زعفران و نیشکر -
 (۸) گزنت که قسمی از جوامه است -
 (۹) طلا و نقره و زینق و آهن و مس و قلع و زینک و سرب و زغال و نمک و سنگ مرمر و
 یشم و سنگ سماق و سنگ عمارت -
 تقسیم - ملک اسپین (یعنی بون پرتوگال) که چهارخمس این پنینسوله است منقسم است به شش
 و اگر در جزیره بلنیر یک و گزنی را هم شامل سازیم ۹ ضلع یا قسمت تمام این اضلاع مذکور است
 می شود بنام شهر عظیم با سواد و عظمی که در آن واقع است - پای تخت این ملک مذکور در سال ۱۸۶۴

بصورت اشکال مختلفه
 در تمام قسمی از سلبات

جغرافیای اسپین

ب حساب درآمد ۴۷۵۷۸۵ نفوس خلقت و پشت و این شهر از همه شهرهای یورپ ارتفا عیش
بیش است از سطح دریای یعنی ۲۰۰۰ فوت -

مقتصرات اسپین در سایر ممالک عالم اگر چه در ایام پیشین بسیار بود مگر در این اوقات چندانی
از آنها باقی نمانده فقط بقدر ۵۰۰۰ میل مربع زمین دارد و ۶۰ میلیون خلقت است -

خلقت - خلقت ملک اسپین سال ۱۴۷۷ شمسی ۱۹۰۰ میلادی ۱۹۶۴ نفوس بود و شامل بلین چند است -
(۱) باشندگان حاصل اسپین که ایشانرا اسپنیا و میخوانند و اکثر اغلب خلق ملک مذکور اند و

کم و زیاد مزوج شده اند با اهل یونان در و م و چند قوم دیگر -

(۲) ذات لیسکی است که از ریشه هستند بسیار قدیمی و در صنایع بسکت بولت و کشت و باغبانی از مدتها که

(۳) قوم موراند که باشندگان مکه بوده باشند که از افریقا آمده و در جنوبی آن ملک قامت گزیده و قریب

به مقصد سال سلطنت نمودند در این ملک -

(۴) ذاتی است که معروف است چینی است که در مختلف جاهای آن ملک سکونت گزیده اند و تا کنون

وضع و حالات قبیله ذات خود از دست نداده اند لغت عموم خلق آن ملک لغت امانی اسپین است -

مذهب امانی آن ملک اغلب بر من کنلیک عیسوی است ولی از برای پیچ طمی منع نیست در امور مذهبی

مشاغل - زراعت و مخصوصاً زراعت وخت تاک و صوب و میوه و توت عمده مشاغل اول

این ملک است - مینو فکری چندان ترقی و کثرت و وسعت ندارد و این ملک و تحمل که عمده مینو فکری آن ملک

منحصراً باشد بافتن پارچه های لیسانی و کتان و شپینه و ایشمین ساختن سنگر و اسباب چرمینه و بلب

آلات و غیره مگر هرگز اندک و قلیل - تجارت آن ملک منحصر است به مال تجارت خارجی که شراب و میوه

ساده است و بسیار کم است
ساده است و بسیار کم است

جغرافیای اسپین

و معدنیات پارچه ابریشمین باشد شمال التجاره و اخلاش که حاصل ممالک خارج و امیرک باشد و پارچه با
بافتن رسیانی و پشمین و ششیری و زغال و آهن و چوب -

طریق دشوار است - شاهراه های اسپین بغایت بدست و نادرست و طرق آنها آن هم بسیار
کم است و معدود اغلب بیفایده و فقط بقدر ... ۴۰۰۰ میل بلوی دارد و ... ۱۰۰۰ میل دیگر در تیارسی است
و اکنون کشیده میشود و ۱۴۰۰۰ میل نیز تگران دارد -

حکومت و تربیت - از حکومت و وضع آن در اسپین چیزی برینده معلوم نیست که از آن
چگونه بوده فقط اینقدر برینده معلوم است که در سال ۱۸۷۳ عیسوی ملکه انیولک آمدگی است
خود را بر پا کرد و از آن زمان تا همین جلوس آلفونسو ۱۲ در سال ۱۸۷۵ ملک اسپین بی حاکم و بی خدیو
بود مگر از این زمان مذکور مجتهدا حکومت آن پادشاهی شد تا الی الآن هم آن حکومت را استقلال
و انتظامی نیست - تربیت ملک اسپین چنان است که هر چند از این سنوات اخیر بسیار جد و جهد شده
دی شود در آن باب مگر قریب صدی ۷۵ نفر از اهل اسپین را ندانند که قدرت خواندن است و قدرت
نوشتن فقط از سال ۱۸۷۵ شروع شد امتحان معلمین یعنی معلمین هم خوبی استعداد خوبی و دانش اند -

تاریخ

ساکنان قدیم ملک اسپین سخیل از قوم سلت بودند که از کالی آمدند و در ملک معلوم بود بر کالی قدیمی
قریب هزار سال قبل از تاریخ عیسوی و بعد از آن برانی یونان و اناولی گرجی در میان چون دولت رسیان
روی بزوال نهادند و سخی گات لجراری آلگریک احمد بنیمیک آوردند و این شخص ملک سلطنت اسپین را
نهاد - در امیل صد سال هشتمین عیسوی یعنی سال ۱۱۱۱ قوم مورازا فرقی آمده خود را صاحب ملک تقریباً تمام

تاریخ جغرافیای اسپین
تاریخ اسپین
تاریخ و تربیت اسپین
تاریخ اسپین

تاریخ اسپین

ملک اسپین ساختن دوران جاری شدند علم و کمال و هنرهای عربی را معدوی که از ذوات گاتها در آنجا بودند
 میخی است خود را از اژدگی علاء دارند که بهستانها استوار قرار کردند و در سرور ایام قدرت بهم رسانیده جمله بر رویان
 انگند به مغلوب ساختن زفته زفته ملک از کف ایشان بر کردند فرود پختند و این نیز ملکه این فتوحات حاصل
 نمودند و در سال ۱۴۹۲ کلی مویان را مجبور ساختند که تبرک ملک اسپین گویند که قومی بودند بغایت محنتی و کاری
 نیز دست و پا تصدیع و ایدای یهوان که عمده دولت تجارت ملک اسپین قبضه ایشان بود و چندین معنی که
 اسپین یعنی آنچه که از این ملک با لیش عیسوی در تمام اوقاف و تحت لای این سلاطین بود و در آن چندین
 ایشان را اقتدار بود که مایه تقویت کلمتس شدند به جهت پیدا کردن ملک امریکا و سلطنت بیره و ایشان در این
 (۱۵۱۶-۱۵۵۶) تاریخ اسپین بهترین اوقات است که ملک کور بسیار مملو و قوی بود از این زمان بعد
 وجود داشتن تو جهات مذموبه عدم نظام ملک کور نیز نداشتند و در تهنید محنت و اقتدار دولتی -
 در اوایل این سال اخیر یعنی حال که در آن ستم بنیارت با سپاه فرانس ملک اسپین افتخار نمود و بر او خود را بر تخت
 آن نشانید خلق ملک بنجید خاطر شد باری سپاه انگلیس تحت سرداری ولینگتون منظر شدند
 خصم و ملک خود را از قبضه اهل فرانس بر کردند و مجدداً پادشاه فرانس فرود پختند و سارا بر تخت نشانیدند
 در مرگ این پادشاه در سال ۱۸۳۳ منارعتی بر پی خاست بر سر جانشینی و اسپین او انگند و رفتند که با اسباب
 و جهات دیگر دست بهم داده کلی ترقی و علای خلق را تباہ معدوم ساخت - کلتی های بسیار وسیع اسپین
 که در یک یک بود و جنوب امریکا در بین این سال حال کلی از کف باشد باشند گان کلتی های مذکور می
 اهتمام نمودند در استقلال عدم علاقه و استیگی خود و خود را ولتی ساختند چه بوی و در این از منشا و اخر
 یعنی قریب سال ۱۸۷۳-۱۸۷۴ ختلان یا دنی حالت ملک اسپین بهم رسیده است گاهی دولت

ملک اسپین
 در زمان
 اسپین
 در این زمان
 اسپین

تاریخ اسپین

پادشاهی شده و گاهی دولت جمهوری بلکه ملوک الطوائف چنانچه از زمانیکه آمدن یه اول
 سال ۱۸۷۳ تحت اسپین ارا کرد تا زمانیکه القانسه ۱۲ پادشاه خوانند روز اول ماه شهری
 ۱۸۷۵ اسپین ملوک الطوائف بود و هر چند باز پادشاهی از خاندان سلاطین قدیم آن بر تخت
 نشست تا کنون صورت انتظامی نیافت است و عمده امور ملک بقبضه اقتدار و خست پاد
 مجلس شوری است (در خبر فیا ذکر و اشاره شد)
 آثار قدیمه - از آثار و علامات بسیار قدیمه این ملک یک چند عمارت بد صورت بد وضع
 هنوز موجود است و فقط چیزی که بسیار وفور دارد و باقی مانده است از عهد کز شجسته پریان
 سکه با است ولیکن آثار و علامات رومیان بیشمار است و عظیم ترین و عجیب ترین آثار ایشان
 یکی است که ساخته اند و شهر سگویا که اکنون بیش از هزار و ششصد سال است بحال خود
 باقی است و طول آن ۷۵۰ ذراع است و بر پامی ایستاده با واسطه ۱۶۱ طاق نما (یا کمان)
 بسیار تفع - پادشاهان و پسرکات بسیار کم آثاری باقی گذاشته اند نیز بعضی سکه های زر
 سنج و حال آنکه زر یعنی طلا سی احمد در آن زمان در سایر بلاد یورپ معلوم و معروف نبود
 عمارت موربان در ملک اسپین هم متعدد است و هم عظیم الشان و مجلل مگر مجلل و همگوه
 ترین عمارتی که بالفعل قسمتی از آن باقی است بارگاه یا دارالاماره ^{الکعبه} است و در
 کمره ها (بنده معنی و حقیقت لفظ المصبر را نیاختم مگر قیاسا کمان می گنم که آنست است
 زیرا که قصر پادشاهان مور بود و ایشان عرب بودند و بلغت عربی مسلک بودند)

تاریخ اسپین از
 زنگنه ای افونسو
 در سگویا
 در کتب

ملک پرتوگال

جغرافیا

پرتوگال فراگرفته است قریب شش یک نینسواکه اسپین او واقع است در جانب غربی زمین
 و از شمال بجنوب طول آن ۳۵۰ میل و از شرق بغرب عرض آن از ۴۰ الی ۴۰ میل است و
 مساحت آن مع جزایر آزوریل و مادیرا ۳۷۶۹۳ میل مربع است - این زمین
 همه حالات مانند زمین اسپین است و جبال و انهار آن همان جبال و انهار است که
 کشیده شده است اسپین جز معدودی که متعلق بخوآن است چندان قابل مذکار نیست -
 هوای این ملک ملایم تر و یکسان تر و نباتش هم بهتر است از اسپین و حاصل این ملک
 غالباً همان است که در آن ملک است و خلق آن قریب ۴ میلیون است و از همان
 و ذوات که ساکنان اسپین اند - این ملک منقسم است به ۱۲ نخلع کوچک و دو نخلع بزرگ
 مزید اینها شده است از دو جزیره که ذکر شد ابتدا و پای تحت آن شهر لیزبان است
 مع ۱۷۵۲۸۶ نفس خلقت که بعضی عمارت بسیار عالی در آن نباشد -

مشاغل اصلی این ملک عمدتاً کشتن تاک است و ساختن و کشیدن شراب انگور ولی سایر اشغال
 بسیار قلیل است و بسیار قابل دستگی روی بنزایش در ترقی دارد و مینو فکری چندان قلیت

مع آتش
 مع آتش

جغرافیای پرتوگال

دارد که کفایت صرفت خلق خود ملک را نمی کند و بکنند معاون بسیار کم توجه دارند و همیشه در تجارت این ملک در بین ده سال ماضی ابداع حرکتی نداشته یکسان ایستاده بود و عمده مال التجاره این ملک شراب انگور است و میوه و حیوان یا چهارپا و ششم و عمده مال التجاره داخله اش قماش است و ششمینه و آلات آهنین و ظروف گلی و صوب و غیره.

طریق و شوارع این ملک بسیار بدست و بقدر ۵۰۰ میل کامل و تمام ریلوی دارد و پنجاه میلی هم رود قابل مسافرت و حرکت سفاین و کتیر از ۲۰۰۰ میل مگراست نیز دارد و مذہب این ملک رمن کتلیک است و هر ملت دیگر هم در مذہب خود آزاد است و تربیت مردم این ملک چنان است که حکومت و آن داخلت دارد و امور آن را قبضه حکومت است مگر بسیار کم از اطفال و اوسط و ادانی نام تحصیل علم میکنند و بجز یک دارالفنون در این ملک پیش نیست که فقط ۱۰۰ طالب العلم در آن حاضر می شود.

وضع حکومت این ملک پادشاهی است بر وفق اصول و این ملک را چهار حکومت است بعبارة آخری اقتدار جریان احکام و اقتدار ابداع قوانین و اقتدار جریان احکام قضا و قضاوت اصلاح و تخفیف امور و این فقره اخیر و اگر است پادشاه و آن سه اقتدار و دیگر اگر است مجلس شوری که یکی مجلس عالی است و دیگری مجلس ادانی.

متصرفات خارج پرتوگال

متصرفات پرتوگال در ممالک اشیا و افریقا با آنکه تخفیف یافته است هنوز بسیار است چنانچه پیش از ۱۳۰۰ میل مربع زمین دارد و بقدر ۴ میلیون خلقیت.

تاریخ

پرتوگال در قدیم الایام در قبضه نصرت و تحت اختیار و اقتدار متعدد و حکمروایان بود و همچنانکه
ملک اسپین این هر دو ملک ظاهر و موبد گشته در سال ۱۳۹۱ وقتیکه الفانس اسپرینزی
برگندی غالب آمد در جنگ بر رویان و سپاه خودش ادرا خواندند پادشاه نخستین پرتوگال
در بین سلطنت خاندان برگندیها که طول کشید تا سال ۱۵۰۰ ملک پرتوگال با وجه ترقی
و عظمت رسید هم در امور ملکی و هم در امور تجارتنی - اول قومی که از ایالی یورپ طی نمود
و ملاحظه کرد و سراسر سواحل غربی و جنوبی افریقا را اهل پرتوگال بود و نیز قوم مذکور فاشیو
در پیدا کردن و یافتن ملک هند چنانچه کلنیهای متعددی از این قوم سکونت گزیدند در
هر دو سواحل امریکا و ملک پرتوگال را در جنوب و چند جزیره دیگر را هم در دست ایندین
که طرف شرقی مملکت مذکور یعنی امریکا باشد گرفتند -

در سال ۱۵۰۰

در سال ۱۵۰۰ مقدانی واقع شد در خاندان سلطنت در اولاد کور فلپس ۲ اسپین
ملک پرتوگال را گرفت و متصرف شد که در ایام سلطنت هم او هم هر دو ملک را تکبش
آفت فرا گرفت - در سال ۱۶۴۰ یک فتنه و انقلاب عظیمی برپا گشت و تاج سلطنت این
ملک بخشیده شد به جان دیوکه پرتوگال که اولاد او تا کنون ملک کور را دارند
از زمان دارائی این خاندان مذکور شروع می شود قرن یازدهم تا سیزدهم تاریخ پرتوگال
که عظیم واقعاتی که در آن صورت وقوع یافته آن واقعاتی است که در این صد سال اخیر

تاریخ پرتوگال

حال واقع شده - در حمله سپاه فرنج در سال ۱۸۰۲ تمام خاندان سلطنت این ملک نقل
 مکان نمودند ملک برزیل در امریکای و ملک مذکور را در سال ۱۸۱۵ ملک جداگانه ساختند
 تا اینکه در سال ۱۸۲۰ فتنه عظیمی در پرتوگال واقع شد و مجلس شورای این ملک قاعده
 مجلسی جاری کرد که فقط یک مجلس خاص و مشورت دولتی همواره باید مجتمع شود و
 با مضای عموم خلق و در قیضه اختیار و اقتدار آن باشد هم ابداع قوانین و هم جریان
 قوانین ملک - این سلسله سه سال بعد از آن منهدم گشت و پس از مرگ جان ۷ در سال
 ۱۸۲۶ ملک برزیل دعوی استقلال و عدم بستگی نمود و ملک پرتوگال و آن پرونده
 که شاهنشاه پرتوگال بود پس از آنکه تمسک و نوشته و او شعر را بنام ملک پرتوگال خوب
 عادت و رسم قدیم مجدداً و مجلس مقرر ساز و تحت خود را برآورد و بدختر خود را
 و گذار نمود و برادر خود را در زمان صغیر و دختر خود را به سلطنته قرار داد و مگر شایسته
 آنج و تحت را غصب نموده قانون ملک را تغییر و تبدیل نمود یعنی حکومت آلبانیوت
 مقرر ساخت و بنا بر این ملک پرتوگال چند سالی را و افتاد و رفتند و آشوب و خلق
 و و فرقه مقرر شدند یکی را بنای اراده و اساس را می بر اصول و زاکان بود و دیگر
 بر اختیار و استقلال بعبارة آخری سلسله می گفتند اساس سلطنت بر یک اصولی
 باید باشد و سلسله دیگر میگفتند پادشاه مختار کل است و در میان این هر دو جنگ
 جدال جاری بود تا در سال ۱۸۳۳ که و آن پرونده پس از آنکه مجبور گشت که تحت
 برزیل دست بردار و تاخت بر پرتوگال آورد و ملک مذکور را بجهت دختر خود باز پس

ملک و آن شایسته
 ملک و آن شایسته
 ملک آلبانیوت
 بنی خلق الفغان

تاریخ پرتوگال

گرفت و همان قانونی را که در سال ۱۸۲۶ نهاده بود مجدداً جاری نمود. ده سال پس
از این مقدمه سپاه و مستظفین شهر لیسبون با شترها و منادی نمودن اصول مال
۱۸۲۰ را جاری کردند و ملکه خود را مجبور ساختند که آن امر را امضا و در بهر نحوی که
و نخواه و مرضی مجلس شورای ملکی ایشان باشد. از آن زمان تا بحال تخت پرتوگال
ببخوبی نگاهداری شده و ملک پرتوگال بغایت آرام و امن گشته است نسبت به آن پیشین
اثار قدیمه - آثار و علامات قدیمه پرتوگال عمده مشتمل است از کارها و بناهای
رومیان و معدودی هم از عمارات موریان در آن یافت می شود. در طرف شمال
این ملک سلسله طویلی طاقما یا کمان است که متحمل بوده است پللی را که رومیان
ساخته بوده اند و معبد بسیار خوب صورت عالی شانی هم از زمان گات بودیده
که معروف است به معبد بتلیا و اساس آن نهاده شده است در سال ۱۳۸۶ میلادی
پرتوگیزان از همان دوده و اصل اند که ابالی اسپین اند و لغتی مستحکم اند از رشته
همان لغت مگر اندک که ملایم تر و صاف تر. در میان این دو قوم دشمنی و خصومت
سختی وجود دارد و یک وضع و خصالی هم در میان این دو قوم هست بکلی برخلاف
یکدیگر چنانچه پرتوگیزان مرمی هستند باجرات و تهور و ملائمت و مابروفا
از اهل اسپین و چه همین جهت با عزت و حرمت نیز نسبت از اهل اسپین -

لغتی مستحکم

معمد پرتوگیزان

ملک ایتالیا

جغرافیا

ملک ایتالی ششگوشه است بر یک پهنه عظیم و چند جزیره که بزرگترین هم سیسیل و سر دینا است و این زمین دیده است در وسط دریای مدیترانه از شمال بجنوب گر محرف و بیک جانب که بجنوب و شرق باشد. مساحت این ملک مع جزایر کرسیکا و سر دینا ۱۱۲۶۷۲ میل مربع است طول آن از جبال الپس تا پکیپ (یعنی راس) اسپرنتی و شرق ۶۵۰ میل است عرض آن مختلف است از ۴۰ الی ۴۳ میل -

ایتالی محدود است در جانب شمال با سوئیس و اتریش و در جانب شمال و شرق با اتریش و در جانب شرق و جنوب و مغرب آن واقع است دریای مدیترانه و در جانب شمال و غرب آن واقع شده است ملک تونس -

جزایر ملک ایتالی بقدر شش یک تمام مساحت ملک مذکور است غالباً در جانب غربی آن واقع شده و مغلطات آنها اینها هستند که در ذیل مذکور است -

(۱) الیبا - ۱۵۰ میل مربع است و در واقعیت دارد و سطح آن کوهستان هوش طایفه سالم و خاکش بسیار حاصل خیز است و حاصل آن انگور است میوه های بسیار خوب آهن و دیگر معدنیات

جزایر ایتالیا

جغرافیای ایتالی

(۲) **سنگرو و پنیا** - ۴۰ میل در مغرب ایتالی واقع شده و ۹۰ میل طول و ۲۲ میل عرض و ۹۵۴۷ میل مساحت است و ۳۱۱۵ هکتار مساحت دارد و سطح آن غالباً کوهستان است که کمی از قله آن تا ... ارتفاع دارد و هوای این جزیره سالم است در میان کوهستان و لیکن در بادیه یا دزمینهای پست چنین نیست - خاک این جزیره بسیار حاصل خیز است و حاصل آن خوب است و میوه و تاک و چوب و همه حیاط و از معدنیات فولاد و مس و زغال آهن و مرمر دارد و لیکن بسیار کم از اینها را تاکنون با استعمال در آورده اند و ماهی گیری سواحل آن نیز بسیار است و فایده مند و در این جزیره دو شهر بزرگ دارد و در الفنون -

(۳) **جزایر پسترا** - این جزایر ۶ جزیره کوچک هستند همه مشتمل بر کوههای آتش فشان و بزرگترین همه جزیره پسترا است که ۳۳۰ هکتار مساحت دارد که همه مشغول به ماهی گیری اند -

(۴) **جزیره آلیسکیا** - این جزیره ۲۴ میل مربع زمین افراشته و ۳۰۰ هکتار مساحت دارد و حاصل خیز است و خوب و میوه های خوب و انگور ممتاز و آهن و گوگرد و زاج و نمک بسیاری دارد خلق این جزیره مشغول اند به کار و ریاضت و زوری در ساحل دریا و ساختن ظروف سفالین و غیره -

(۵) **کپرنی** این جزیره ۴ میل طول دارد و ۳ میل عرض و قریب ۳۰۰ هکتار مساحت است -

(۶) **سیسیلی** - اکبر و عظیم جزایر دریای مدیترانه است و واقع گشته است در جانب جنوب و مغرب ایتالی - مساحت این جزیره ۱۰۵۱۰ میل مربع است طولش ۸۵۰ میل و عرضش ۲۰۰ میل است

خلقیتش ۲۳۹۱۰۰۰ نفس - سطح این جزیره غالباً کوهستان است و هوای آن صاف و معتدل و سالم و خاکش بجا است حاصل خیز و حاصل آن بسیار مختلف است که از جمله است گندم

جغرافیای ایتالی

و جو و زورت و برنج و انگور و انجیر و ناریج و لیمو و اقلام مختلف خشک بار و قوت و زیتون
و نیز در این جزیره یافت میشود سنگهای قیمتی و فلزات قیمتی بسیار مفید و سنگ عمارت و
مرمر و گوگرد و نمک و مزاج و تنباکو و شکر و امثال ذلک -

(۷) مالکنا - این جزیره ۱۱۵ میل فسحت دارد و ۱۴۹۰ نفر خلقت . بیشترین حصه
سطح آن سنگلاخ است و بقیه دیگر زمین آن مشتمل است بر خاک بسیار نازکی و اکثر دستهای سخت
شده یعنی قدرتی نیست مع ذلک بسیار حاصل خیز است و چندان بجنوبی و توجه زراعت میشود
که خوب بقیاس بسیار ممتاز و همچنین میوهجات گرم سیری خوب در آن یافت می شود و مخصوص
ناریج و زیتون و انجیر این جزیره بسیار معروف است (این جزیره مع دو جزیره کوچک
دیگر متعلق است به ملک ایتالی بحسب خاک و زمین و این متعلق بانگلستان است بحسب
ملکیت و دارائی)

سطح ایتالی - شمال ملک ایتالی مسطح است و بجنوبی مرطوب یعنی آب آن قسمت از این ملک
بافراط است و بغیر سواحل دریای آدریاتیک بقیه تماماً با بغایت حاصل خیز است مگر وسط
جنوب ملک مذکور غالباً کوهستان است با وجود این در همین جا بادیه با و دشتهای
وسیع افتاده است و روی هم رفته ملک ایتالی را معمود و پر حاصل نموده - اختلافات مختلف
و امتزاج کیفیات و نمایشات و خوبصورتی ملک ایتالی ضرب المثل است زیرا که در هیچ
قطعه از قطعات ارض زمین فلک و صحرای دریا و کوه و دشت و جنگل و دمن و رود و آبگیر
و امثال اینها باین خوبصورتی و خوشی طراحی نشده - بوم خاک مرغزار افلاک نکشته که در

سطح خشک و باریک
بسیار قسم است
نقش از کوهها و دریاها
بسیار است و در فتنه
بسیار و غیره -

جغرافیای ایتالیا

ملک ایتالی یعنی مابین جبال الپس و آپنینتر (انچه در ایتالی است)

اما جبال - (۱) جبال شرقی الپس - این جبال در ضمن جغرافیای سوتیزر لند و جزئی و سوتیزر بیان نمودیم - ارتفاع قله جبال مذکوره که در این ملک واقع شده و اولاد الپس که در ایتالی

که ۱۲۰۸۴ فوت - رفیع است -

(۲) جبال غربی الپس است مشتمل بر سه شعبه -

اول گرین الپس که ارتفاع قله آن که در نزد پروکس است ۱۳۳۰ فوت رفیع -

دوم کاتین که ارتفاع قله آن و الپس است ۱۲۶۰۵ فوت رفیع -

سوم مریچیم الپس است که ارتفاع قله آن شینما است ۱۰۴۳۳ فوت رفیع -

(۳) جبال آپنینتر است مشتمل بر سه شعبه -

اول شمالی که ارتفاع قله آن شیمون است ۹۹۷۳ فوت رفیع -

دوم اوسط آپنینتر است که ارتفاع قله جبال آن کارن است ۹۵۹۳ فوت رفیع -

سوم جنوبی آپنینتر است که ارتفاع قله جبال آن مینا است ۷۸۴۰ فوت رفیع -

چند کوه دیگر هم هست چندان ثانی بر آنها نیست و در آنجا کوههای آتش فشان بسیار است

اما دشت - دشتهای آنجا مشتمل است بر چند دشت که ذکر آنها در قرا اطناب میدهد -

انهار - ایتالی یکی از ممالکی است در یورپ که آبش با فراط است چنانچه بعضی از انهار آن اینهاست

اول قنایم است - این رود بیش از ۱۰۰۰ میل مسافت را طی کرده و داخل دریای ادریاتیک میشود و چند

میل از آن قابل مسافرت است و این رود بسیار عمده است چنانچه بعضی از این کوهها در آنجا

ملک آپنینتر
ملک در اولاد الپس که در ایتالی است
ملک گرین الپس
ملک کاتین
ملک مریچیم الپس
ملک شیمون
ملک کارن
ملک مینا
ملک قنایم

جغرافیای ایتالی

(۸) آلپینج - ۶ میل گرداگرد دارد و بسیار مفرح است -

(۹) آورتان - گرداگردش همه بستان است و گورتان و لیکن اطرافش بدبو است و فصل تابستان و دوسیل گرداگرد آن است -

هوا - هوای ملک ایتالی هر چند اختلاف زیادی دارد و مختلف درجات ارض و مختلف نوعت سطح مگر کاتی بی نهایت خوش فرج آگیز است و جبال و بجا یک اطراف آنرا افراد از بدبختی و صید بندگان و حرارت و حدت آفتاب تابستان را و سردی زمستان اتفاقاً شدت بهم میرساند و جنوباً شمالاً تنگ - در وسط ملک ایتالی برف و یخ مخصوصیتی دارد بر رؤس قتل جبال حال آنکه در جنوب ایتالی نامی از آنها شنیده نمیشود و بسیار اشجار و نباتات گرمسیری در کمال خوبی میروند مگر فسوس که این اعتدال فرحت هوا پشمی حار و صاف و کاز جانب افریقای دزد و مصری سخت و تیز و دیگر باد های تنیدی که از جانب جبال اسپینیزی آید پایمال و منقبض میشود - خاک - دشت عظیم لامبرودی که ۱۰۰۰ میل مربع جایگاه را فرا گرفته مشتمل است بر خاک پر قوت و حاصل خیز چند ضلع بسیار حاصل خیز و گرم و بایه های اوسط ملک ایتالی است و این سواحل در بای آن زمینی کشیده است رنگ زار و کوبیده مفرست سلامتی مزاج را و لهندانی بجز در اوان بر اعانت شده - با بجز بهر دو دولت تمام ایتالی مزروع است بقیه لم مزروع افتاد و حاصل - اما حیوان این ملک اباید نیست که گا و قاطر و الاغ در این ملک بمنزله اسب است و ملک آنگند و گا و میش و خرس جنگلی و بز کوهی و خارشپت و چند قسم دیگر از حیواناتی که در ایران نیستند جبال الپس و اسپینیزی چند و بیشمار است - هر گاه و حشرات الارض و حیات و غیره در بعضی از ارض

من الپینج
من آورتان
من اسپینیزی

خبر فیای ایتالی

این ملک بسیار است - گرم آبشیم و زنبور عسل بسیار تربیت و پرورش میکنند - ماهی در سواحل
 این ملک بسیار است - اما نباتات عمدتاً نباتات سردیست و زوورت دگمه
 و انگور و انجیر و نارنج و لیمو و خرمای و زیتون و فندق و بادام و آبل لیسوس و پنبه و شکر و تنباکو
 و عنب و غیره - معدنیات این ملک بسیار است و عمدتاً سنگ مرمر است و آلبستر و زاج و
 بوزگش و زغال و آهن و مس و فولاد و غیره که بسیار کنده و بیرون آورده میشود و مختلف است
 و اما کن این ملک و نیز بسیار چشمه های معدنی است در این ملک -

خلقیت و لغت - خلقیت ایتالی در سال ۱۷۷۲ بشمار درآمد بود ۲۶۷۹۶۲۵۳ نفوس بود
 که اغلب آن باشندگان اصلی خود ایتالی بودند و بقیه جرمن و یونانی و غیره بودند - لغت ایتالی در
 تمام این ملک مستعمل است و لیکن فی بعضی اختلاف دارد و در الفاظ و اشتقاقات و بعضی اصطلاح
 و فقط در تشکیلاتی باین لغت متکلم اند که صاف و خالص است گر چنین میگویند که مردم روم و فقط
 کردن بهتر از اهل همه جای این ملک اند - بقدره مسلمانان ایتالی زبان جرمنی و البانی و یونانی متکلم اند
تقسیم ملک - در این زمان ملک ایتالی با شمال جزایر سیسیلی و سر دینیا منقسم است به
 ۱۳ ضلع که هر یک از آن خوانده میشود و بنام شهر یک سوادا عظم آن است مگر قبیل از این انقسام ملک
 مذکور منقسم بود در ۱۳ ضلع بزرگ - شهرهای عظیم این ملک - (۱) شهر روم است که زمانی پایتخت
 و عروس یک صده عظیم جهان قدیم بود اکنون پایتخت ملک ایتالی است و یکی از شهرهای عظیم
 مفیده جهان است یعنی بحسب نمایش آثار و علامات قدیمه که در آن است و امروزه فقط
 ۴۴۵۴۴۴ خلقیت دارد - (۲) شهر نیپلس است (پنلی) که قریب ۴۵۰۰۰ خلقیت دارد

این کتاب در کتابخانه
 مجلس شورای اسلامی
 تهران
 شماره ثبت کتابخانه
 ۱۳۰۰۰۰۰۰۰۰
 شماره ثبت کتابخانه
 ۱۳۰۰۰۰۰۰۰۰
 شماره ثبت کتابخانه
 ۱۳۰۰۰۰۰۰۰۰

جغرافیای ایتالی

(۳) شهر میلان است (میلان) که ۶۲۰۰۰ خلقت دارد - (۴) طورین است (طورین)

که ۲۰۸۰۰۰ خلقت دارد - (۵) جنوا است (جنوا) که ۱۳۰۰۰ خلقت دارد -

(۶) ونیس است (ونیزیا) یکی از شهرهای عظیمه معمور و معروف جهان است - دین شهر

کناره دریا واقع شده و قرار گرفته است بر فراز ۸۰ جزیره کوچک که بیکدیگر متصل است

با وساطت ۳۰۰ پل - خلقت این شهر ۱۲۸۹۰۰ نفس است -

مشاغل - اکثر و اغلب اهل ایتالی مشغول اند بر اعدت و دهقنت و شبانی و زراعت

و شبانی ایشان عمده بجهت حصول جوب است روغن و شراب ابریشم و پرورش حیوانات

میدو چکوری انگلیک مشتمل است بر بافتن مخمل و پارچه های ابریشمین و بعضی از پارچه های خشن زمین

و جواهر آلات و بلور بافتن آلات و ساز و عطریات و دست کش و مگر و فی - تجارت سنگ

مشتمل است بر مال التجاره خارج اش که ابریشم و شراب روغن و گوگرد و میوه و شرم و پوست

و سنگ مرمر و غیره باشد و مال التجاره و خد اش که چای و قهوه و شکر و دیگر چیزهایی که در ملک

دیگر حاصل میشود و پارچه های شپمینه در بسیاری و ظروف -

طرق و شوارع - طرق و شوارع در ضلع لامبردی و در شمال ایتالی بخصوص غالباً بسیار

خوب است ولیکن در جانب جنوب ایتالی بسیار بد است - نهرهای بریده بشمار است در ملک

ولیکن چندان بکار تجارت مفید نیستند - قریب ۲۵۰ میل یلوی است قریب ۱۰۰۰ میل مگر

مذهب و تربیت - مردم ایتالی عیسوی اند که صد ۷ - ۹۹ رمن کتلیک اند و نیز قه

۴۰۰۰ پرستنت در این ملک است و ۲۰۰۰۰ بود - تربیت در ملک ایتالی چنان است

کلیه اشیاء و چیزهای است
بیشتر اشیاء که دست
بکینستند از آرد و بسبب آن
و سفیدتر مرغ و در آنجا
کمی است
ساز ۷ - ۹ - ۱۰ این بود
از آرد و در وقت یک است

جغرافیای ایتالیا

که با وسعت کمال توپوگرافیک و دیارینی که از جانب حکومت میشود از این از منته متاخر علم و دانش و تربیت چندان در حقیقت سستی و قلت است که از هر صدی از خلق ۵ نفر محرومی و بی بهره است حتی از علوم مقدمات و ابتدائیه و بلکه تا این زمان اخیر اکثر و اغلب از ادانی خلق الف بی هم نمی دانستند مگر از برای او واسطه و عالی ناس و علوم و تربیت درجه اعلی بند و بست و نظم و نسق نجوبی است و ۲۲ وار الفنون در این ملک است که اعلی ناس نجوبی در آنها تربیت میشوند و در ملک ایتالیا از قدیم الایام هنر و کمال یدیه مثل نقاشی و تجاری بسیار و کمال بوده و اکنون هم هست و کتب خانه با و میوزیم خانهای بسیار در این ملک میباشد ششگانه بر شش کتب قدیمه و بسیار زاده و نیز اسباب با و اشیا عمد و قابل دید.

حکومت - در ملک ایتالیا پادشاهی است بر وفق اصول و کالنتی تروش و اقتدار جریان احکام و اگذار است پادشاه به همه سستی و معیت و زرائعی که همه جواب ده هستند مصالح امور ملک را - امر جریان و ابداع قوانین ملکیه بدست پادشاه است بحیثیت پرلمنت که مشتمل است از دو مجلس یکی مجلس خاص که عالی و اعظم ملک اند اجزای آن ۲۷۰ هستند در حد و که پادشاه ایشان را بر میگزیند و اجزای این مجلس مدامی هستند و دیگری مجلس عام یعنی نواب و دکلمای خلق که اجزای آن مشتمل است از ۵۰۰ نفر و خلق ایشان را اختیار میکنند و مدت بودن ایشان در مجلس شوری پنج سال است -

در این کتاب
توضیحی در
جغرافیای ایتالیا
و سایر جزایر
دریاها
و کوهها
و رودها
و شهرها
و کتبخانهها
و میوزیمها
و اشیا
عمده
و قابل
دید

تاریخ

باید گفت که ایتالی در هر عهدی منقسم بوده است به سه قسمت - چنان گمان رفته است که باشندگان
 بسیار قدیم جنوب این ملک اهل پلینتس^۱ سس^۲ بودند یکی از اضلاع ملک یونان باشندگان قدیم
 وسط این ملک اهل اتر فوریا بودند که اصل ایشان از اهل لیتیا^۳ یا بوده و باشندگان شمال
 اهل ایلیریا^۴ یا بوده اند و نیز از گالهای جرمنی و دیگرانکه این ملک بقایب مملور و پر خلقتیت بوده و غایب
 اهل آن با علم و تربیت بوده اند قبل از آنکه تمام قوت و سهیلای این ملک در قبضه رومیان در افتد
 رومیان دارای تمام این ملک شوند و لیکن چون در میان خود اسکونت و استقرار دادند در این ملک
 قریب ۵۰۰ سال قبل از تاریخ عیسوی ائمه تمندی و شیخ خود را وسعت دادند فقط در تمام ملک
 ایتالی بلکه بیشترین حصه عالمی که در زمان ایشان بر خلق معلوم بود - در زمانی که رومیان بکمال
 استیلا بود جنوب ایتالی را نامیدند گلتا^۵ گرشیا و بسیاری از باشندگان یونان را در آنجا اسکونت
 دادند و شمال این ملک خواندند سسکسپین^۶ گال و وسط آنرا نامیدند ایشالی^۷ پراپو^۸ رومی
 ایتالی واقعی - در سال پنجم عیسوی ولت و م روی به تترل و القراض نهاد و گاتها اندک زمانی
 در سلطنت نمودند و این ملک پس از آن این ملک بملک شرقیه اسحاق یافت - سپس در سال ۴۰۰
 اهل لامیروی یکی از اضلاع ملک جرمنی شمال این ملک را مستخر و شته سلطنت لائمبروی^۹ را اساس
 نهادند و ملک مذکور در کت ایشان بود تا آنکه در سال ۴۷۶ شترلمین^{۱۰} ایشان را مغلوب خود ساخت
 ملک را از کت ایشان گرفت - در زمان ضعف و انحلال جانشینان یعنی پس آیدگان شترلمین
 قسمت شمالی این ملک منقسم شد در میان ریاستهای متعدده که از آنجا بود ریاستهای و پس

۱- پلینتس
 ۲- سس
 ۳- لیتیا
 ۴- ایلیریا
 ۵- گلتا
 ۶- سسکسپین
 ۷- ایشالی
 ۸- پراپو
 ۹- لائمبروی
 ۱۰- شترلمین

تاریخ ایتالی

و جنگا و پیشا و فلانرس و چند یاستهای دیگر که همه جمهوری بود چون حکمروانی
 پوپ های م شروع شد و سال ۱۵۶۲ م که در ریاست مارتی بود ملایان در فتنه رفتند استیلا ی غلطی
 بهم رسانیده اراضی بسیاری از ملک ایتالی را در قبضه در آورده ریاستی شد قومی وسط ملک ایتالی
 ریاست و حکومت نینلیس که اساس نهاد یکی از شاهزادگان ناردندی در حدود سال ۱۵۶۲ م که
 کم در تحت تصرف کونترهای آشور و درآمد بعضی از جاهای دیگر پادشاهان از گران فرانس
 گرفتند و آخر الامر محقق شد یک پاپین تمامت دو صد سال - بار دیگر ملکی شد جدا گانه و مستقل در دست
 یکی از سلاطین اسپین در سال ۱۷۳۴ - در این بین با ریاستهای جمهوری شمالی یکی بعد دیگری
 از استقلال و عدم بستگی خود افتاده بعضی از آنها تبصره پادشاهان جرمنی و افسان و بعضی دیگر مطیع
 بعضی از سلاطین یا شاهزادگان ضعیف خود ایتالی شد - با جمله ریاستهای ایتالی عاقبت چنین
 شدند که نیپلس و سیسیلی یک ملک ریاست گشت و آنچه در قبضه پاپ بود ملک در ریاست
 دیگر و شمال ملک منقسم شد در میان متعدد شاهزادگان تا آنکه در اوایل این صد سال اخیر
 همه را نیپلس مغلوب ساخت و منقرض نمود و تمام ملک ایتالی بجز سر و دنیا یک ملک ریاست
 واحد گشت در تحت دارائی فرانس و ملک نیپلس را پادشاهی مقرر گشت که بنام مستقل بود ولی
 در واقع دست نشانده و مطیع نیپلس بود - پس از آنکه نیپلس را آفتاب جلال رونبروال نهان
 در سال ۱۸۱۴ آن ریاستهای مختلفه متعدده که بود مجدداً باز پس داده شد حکمروایان
 در روسای قدیمی آنها بجز از کوچی های میلان و ونیس که آنها را با ستر یا داگد گشتند
 آثار قدیمه - آثار و علامات رومیان در هر کجائی از این ملک موجود است متعدد

تاریخ ایتالی

و در ضلع تسکنی هنوز آثار و علامات تربیت و علم و دانش ظاهر است از زمان خلقی که
سالهای دراز بوده اند حتی قبل از بنا و اساس شهر رم -

ایالتی ملک ایتالی مخلوط و مزوج است نماز و آدابهای بسیاری مثل یونانی و گالی و جرمین و گالت
و عرب و دیگر ذواتها که در مختلف زمین هر یک از آنها نقل کرده از وطن اصلی خود آمده در ملک
سکونت گزیده و با ساکنان اصلی این ملک شامل شده و زبان ایشان یک شته صاف و
ملاطبی است از لغت پیشگی یعنی یونانی و لاتین مزوج لیکن همین جهت که ملک ایتالی از زبانها
و زمانهای دراز منقسم بوده است باقسام ریاستهای متعدد و مختلفه و نیز بهجات دیگر
الآن قریب بچهل زبان در میان اهل آن تکلم می شود و این زبانها چندان مخالفت
یکدیگر اند که مردم یک ضلع بندرت و سختی می توانند درک کنند زبان مردم ضلع
دیگر را و چنان معلوم شده است که زبان ایتالی تسکنی افسح و ابلغ زبانهاست یعنی
از حیثیت محاوره و لیکن رمن با که باشندگان رمن باشند بهتر تلفظ میکنند -

اهل ایتالی مردمی هستند بسیار خوش صورت و زنده دل و بسیار و ذوقین و صاحب
خیالات بدیع و دارای سلیقه نیک و کمال سرگرمی و شوق و استعداد دارند در هنر و لیکن
طبیعت و خصال ذاتیه این قوم همواره معروف و مشهور است بگرمی و حدت یعنی غضب
آلوده اند و بسیار خود بین و یک رای و قتل نفس و مال یکدیگر یا مردم را برودن خوردن
بسیار است در میان ایشان و میتوان گفت که تمام قوم روی هم رفته در سفل درجه تهیذ
یعنی بسیار اعمال قبیح را بجای آورند -

ممالک روس

ممالک محروسه روس مشتمل است بر قریب بیست و شش یک حصه فسحت کرده ارض و فسحت
 سطح زمین آن و این ممالک غالباً منقسم است بر سه قسمت "روس در یورپ" و "روس در آسیا"
 و "روس در اشیا" - مگر در اینجا این سه قسمت مذکوره را ما بر دو قسمت قرار میدیم که به
 سهولت و آسانی یعنی "روس در یورپ" و "روس در اشیا"

روس در یورپ

جغرافیا

آن حصه ملک روس که حصه غربی آن است و در مملکت یورپ واقع شده اہم و پرجمعترین
 حصه ممالک روس است - فسحت آنرا تخمین کرده اند قریب ۱۰۰۰۰۰۰ میل مربع است
 و طول آن از شمال بجنوب بیش از ۲۰۰۰ میل و عرضش بیش از ۵۰۰ میل و محدود است
 در شمال به ناروی و محیط اרקکتیک در مشرق به روس در اشیا و در جنوب بگانشیا
 و دریای اهود و ملک عثمانی و استریا و در جانب غرب به دریای بلتیک و ملک سویدن -
 این ملک را چهار دریا در چهار گوشه واقع است و لهذا تمام سواحل دریای آن ۲۵۰۰ میل است

ملک از گره مراد زمین
 اسب هر دو است -
 ممالک از غنای بسیار
 و شته است از فسحت کل زمین
 و بی غنای است از فسحت کل ممالک
 مملکت منقسم است به چهار حصه
 روس ۱۲۱۳۰۰۰ میل مربع و روس
 روس ۲۱۴۰۰۰۰ و در یورپ
 میل مربع است از شرق
 در روس علم از شد

جغرافیای روس

سواحل محیط آرکتیک (که ... ۲۰۰۰ میل است) در بین ۹ و ۱۰ ماه از سال رایج بسته می‌گردد
 و سواحل بلتیک (۱۰۰۰ میل) در بین چهار ماه از سال رایج گرفته که بکلی طریق آبرودار
 جهازات و غیره سرد است.

تجارت و خلیج و غیره که در این ملک واقع است که داخل زمین آن دویده بدنیوجب است.

(۱) دریای اریق - این دریا خلیج عظیمی است که از محیط آرکتیک جدا می‌شود و داخل
 می‌گردد و سواحل شمالی ملک روس را قریب ۲۰۰۰ میل طول آن است و ۵۰۰۰ میل مربع
 وسعت دارد و بسیار عمیق و قابل مسافرت جهازات بسیار عظیم است - این دریا با مملو
 از اقسام ماهی مانند کاد و پرنجنگز و غیره و با واسطه رودهای وولگا و وولگا
 و وان اتصال می‌یابد بدریای کاسپیان و دریای اسود که در میان نهر بریده
 واقع است و این دریا تا شش ماه رخ بسته است و در سال دو وجه تسمیه اش به سفید
 یا در بین نمایشی است که در دور بین این موسم -

(۲) خلیج فینلند - این خلیج رشته ایست از دریای بلتیک و ۲۶۰ میل طول است
 و از ۲۵ الی ۹۰ میل عرض آن و غالباً هشت ماه رخ بسته است -

(۳) دریای آرک - این دریا با واسطه معبر بارکی اتصال می‌یابد بدریای اسود -
 نهایت طول آن ۲۳۵ میل است و نهایت عرضش ۱۰۰ میل و قریب ۱۳۰۰۰ میل مربع
 فضا آن است این دریا بسیار مفید است بجهت تجارت ملک روس و ماهی در این دریا
 بحساب است گراز ماه نومبر تا ماه مارچ رخ بسته است -

جغرافیای روس

جزایر - جزایر ملک روس بدینجهت است -

- (۱) ویکاتور که واقع است در جانب شمال و مشرق روس ۹۵ میل و ۲۵ میل عرض آن است و تمام سنگلاخ و قریب بکلی خالی از نبات است مگر مملو است از ماهی و اقسام نوری که پوست آن مانند سموم غیره بکاری آید - این جزیره اگر چه معدودی خلقیت دارد و در موسم خاصی روسیان بیعت در آنجا آمد و شد دارند بجهت شکار جانور و ماهی -
- (۲) نوویا زلندیا - این جزیره ۷۰ میل طول و ۵۶ میل عرض است و نباتش منحصر است به پنبه و ماهی و حیوانات اقسام مختلفه در این جزیره یافت می شود و در این جزیره احدی سکونت ندارد و گورتایستان صیاد بسیاری در آن آید و شکار میکنند.
- (۳) اسپیتس برگرن - این لفظ یا نام وضع شده است از برای یک دست از جزایر که مشتمل است بر سه جزیره بزرگ و در واقع این نام نام بزرگترین از آن سه است و چند جزیره خورد دیگر هم مع است باین جزیره - باجمه این جزیره ۲۰۰ میل از ساحل ملک روس دور افتاده یعنی واقع شده در وسط ۷۹ و ۸۱ لندیو شمالی یعنی از خط استوا حواشی و سواحل این جزیره را کوه فرا گرفته و تمام سطح است و مشتمل است بر چند لنگرگاه بسیار خوبی و خود این جزیره سراسر کوستان است و پوشیده شده است از برف و یخ دائما و بسیار قلیل و نادر نباتی در آن میروید و سرد در این جزیره بغایت شدت است و مدت ۱۰ ماه از سال راجح وارد و ۴ ماه بکلی آفتاب از کنار افق بر نمی آید و دیده نمیشود و ۴ ماه پوسته شب روز کیسان است یعنی روز است و گرمی هوا بغایت شدت است

این جزیره
 در روسیه
 است
 و در
 شمال
 روسیه
 واقع
 است
 و در
 شرق
 روسیه
 واقع
 است
 و در
 جنوب
 روسیه
 واقع
 است
 و در
 غرب
 روسیه
 واقع
 است

جغرافیای روس

و غایت اعتدال بود این جزیره در تمام سال ۵۰ درجه است - این جزیره را دریای نوری
معروف از اهل بلک چ پیدا کرد در سال ۱۵۹۶ -

(۴) جزایر متعدده دیگر است (۲۰۰ در عدد) که میانند آنچه پلگه واقع در دریای بلتیک
در جانبیکه داخل میشود و خلیج بختنیا را - قریب ۶۰ جزیره از اینها مسکون است و تماماً ۱۴۰۰ نفوس

ساکن اند و آنها که اصل شان از باشتگان سویدن بوده و این جزایر مذکوره بسیار مفید هستند
و قاصدگان و جہازان سفاین او این جزیره نخست قبضه سویدن بود و در سال ۱۸۰۰ روس گرفت

(۵) و گه با... اقلیت و اسیل با ۶۰۰۰ خلقیت و جزیره عظیم معروف آبادی اند
واقع در خلیج ریگا مگر تفصیلی بنظر بنده نرسیده است در خصوص این جزایر مذکوره -

سطح - سطح ملک روس مشتمل است بر یک حصه عظیم یورپ و باستانی بعضی جاها
که حقیقت بکلی سطح است - در جانب جنوب و مشرق آن واقع است ارتفاع اراضی و ارتفاع قتل

جبال که تمام یورپ راست و لیکن در وسط آن ارتفاع اضلاع یا اراضی از ۱۲۰۰ فوت مرتفع است
و با بجهت مطلقاً زمین روس در ملک یورپ مشتمل است بر بگلهای عظیمه و کوریای منجمد که منجمد است و

دشتهای لم نید و وسیع - غایت ارتفاع ملک روس از سطح دریای ۵۸۴ فوت است و ما بین شهر
پیتربرز میسغ و مسکو و چندان جنگل و چندان پرست از اشجار و غیره که میگویند امکان دارد

طایری پرواز کند و از شهری شهری رود بدون آنکه آتی بر زمین نشیند -
جبال - جبال این ملک اینها است -

(۱) کاکسنس کشیده است از جانب شمال و مغرب و جنوب و مشرق میرود از دریا

در این جزیره
 ۱۴۰۰ نفوس

۱۲۰

جغرافیای روس

اسود و تنگی میشود بر بای اسود و ارتفاع قتل آن البرز است ۸۵۲۶ فوت رفیع -

این جبال را طول ۶۰۰ میل است و قتل متعدده است که هر یک ۵۰۰۰ فوت مرتفع است تماماً

پوشیده ببارف و بخرچ انداز زمان خلقت عالم و در این جبال معادن بسیار خوب پرفایده است

در محل موش و وسط و کنار آنها بادیه بانی است همه سبز و خرم و حاصل خیز -

(۲) جبال یورال که کشیده شده است از شمال جنوب و حدی شده اند ما بین روس و چین

و روس در ایشیا و ارتفاع قتل آنها ۸۵۴۰ فوت رفیع - این جبال مذکور

مشتمل است بر چند قلعه که هر یک را بیش از ۵۰۰۰ فوت رفیع است -

جبال کاکس قریب ۶۰۰ میل طولی اند و مشتمل است بر متعدده قتل که هر یک ۵۰۰۰ فوت رفیع

دارد و تماماً پوشیده شده اند از برف و بخرچ و اما در این جبال معادن متعدده است

همه پر دولت و زر خیز و بادیه بانی گرداگرد همه بقایب معمور و آباد است -

جبال یورال را چین گمان کرده اند که کشیده میشوند ما بین روس و آلتای و از کتاره در بای

بجانب شمال میروند و مملکت یورپ را از مملکت ایشیا جدا می سازند و مشتمل اند بر چند قلعه که هر یک

بیش از ۵۰۰۰ فوت ارتفاع دارد و این جبال هم مشتمل اند از معدنیات و فلزات بسیار قیمتی -

انهار - روس واقع شده است در وسط چهار نهر عظیم که هر چهار بطور سر شیب فرو میزنند

در چهار بحر فاضلی در شمال فرو میزنند در محیط آرکتیک در مغرب در بحر بالتیک در جنوب در

بحر اسود و در جنوب و شرق در بحر خضر - انهار مذکوره اگر چه منشعب میشوند بشعب متعدده مگر شعب عمده آنها بموجب ذیل است -

این جبال پائین
 در روسیه است

جغرافیای روس

(۱) پتچورا (یا پتشر) - این رود بلند میشود از جبال یویل پس از آنکه ۵۰ میل مسافت طی میکند که ازان ۱۰۰ میل قابل مسافت سفاین است داخل میشود در محیط ارتکبک با وسط همیشه که در آن دهنه جزایر متعدده واقع گشته -

(۲) ووشنیا - این رود پس از آنکه ۱۰۰ میل مسافت را طی کرده که تقریباً تمام قابل مسافت فرود میریزد در بحر سفید از وسط خلیج آزک انچلن -

(۳) لونا - هر چند که این رود بیش از ۴۰۰ میل طول ندارد مگر کمی از جمله رود های عمده مفیده ملک روس است زیرا که میکند از وسط پای تحت روس و بسیار مفیده است بواسطه تجارت و اعلا شمال ملک مذکور و با واسطه رود های که دستی بریده اند این رود اتصال می یابد بر رود ولگا -

(۴) آتوسین - این رود واقع است در جانب غربی روس مگر در واقع متعلق به ملک روس نیست زیرا که قبل از آنکه داخل شود ریای بتیک را میکند و از گوشه شمال مشرق ملک پروشیا - طول این رود ۷۰۰ میل است -

(۵) ولپن شولا - این رود ۲۰۰ میل است آب ... ۲۰۰ میل مربع زمین را بخود میکشد و لکن بند نیست که چه مقدار ازان داخل ملک روس است تخمیناً شاید چهارم آن داخل روس شود و میریزد در دریای بتیک -

(۶) پتچیر - این رود در دریای عظیم یورپ سوین است که پس از طی ۱۰۰ میل فرود میریزد در دریای اسود و آب ۱۹۵۰۰ میل مربع زمین را بخود میکشد و چند رود دیگر نیز با این رود می یابد و داخل میشود و بقدر ۱۰۰ میل ازان قابل مسافت سفاین است از دریای با واسطه

روسیان از آن رود
روسیان از آن رود
روسیان از آن رود
روسیان از آن رود

۱۳۳۱
 جغرافیای روس

چندین رود بریده اتصال میابد بتمپرن و ولستولک و وینا و ملوست از ماهی -
 (۷) دان در بزرگی و عظمت ثانی نمیراست و چهارمین رودهای عظیم یورپ است و درین رود
 ۱۰۰۰ میل مسافت را طی کرده داخل دریای آزوف میشود با وسعت چند و هفتاد و آب ۷۵۰۰ میل
 مربع زمین را بنجود میکند و از دریای آزوف ۵۰۰ میل آن قابل مسافرت چهار است و لیکن در موسم
 تابستان آب آن کم است و حرکت سفین در آن مشکل -

(۸) ولگا عظیم تمام انهار ممالک یورپ است و طی میکند ۱۹۲۰ میل مسافت از گاه فعل
 دریای کاسپیان (اخضر) میشود قریب بشهر استرخان با وسعت ۶۰ یا ۷۰ و هفتاد - این رود
 آب ۲۱۶۰۰ میل مربع زمین را بنجود میکند و عمده آبی که داخل این رود میشود آب چند رود دیگر
 و سراسر این رود قابل مسافرت است تا به ۹۰۰ میل مسافت مانده پس چشمتاشش در این رود اتصال
 میدهد دریای بلتیک و محیط ارکتیک دریای سود و دریای اخضر با وسعت انهار یک بریده اند
 و این رود شاه راه عظیمی است بجهت تجارت روس و غیره است از ماهی و بخصوصه و قسم های
 که میخوانند سلمان و استرچیان بسیار قیمتی در هر مصرف اند -

(۹) یورکل بلند میشود (یعنی سرچشمه آن واقع شده است) از کوهستان یورکل
 مسافت را طی کرده آن نیز داخل دریای اخضر میشود و جدا میسازد ممالک یورپ از آسیا
 و آب ۱۵۰۰۰ میل مربع زمین را بنجود میکند -

انگیر - انگیرهای عظیم ملک روس اینها است -
 (۱۰) که گاه - این انگیر عظیم ترین انگیرهای روس است در یورپ که آب آن در سبب شیرین است -

رود و مخرج و غیره

جغرافیای روس

غایت طول این آبگیر از شمال و مشرق تا جنوب مغرب قریب ۲۵ میل است غایت عرض آن
 ۷۰ میل و ۱۵۰ میل مربع زمین افزا گرفته دارد ۴۹ فوت از دریا مرتفع است و آب ۶۰ رود
 آن همیشه و چندان مشحون است از جزایر و سنگلاخ و اتلال و جبال و نیز محل طوفان و تلاطم واقع است
 که مسافت در آن خطرناک است و نهری در آن دیده اند ۲۰ میل طول و ۷۰ فوت عرض -
 (۲۶) انگا - این آبگیر در زمین است در آبگیری یورپ از حیثیت عظمت و واقع گشته مابین
 دریای پیس و آبگیر کنگا - طول این آبگیر ۳۰ میل است و عرضش از ۳۰ الی ۴۰ میل و مساحتش
 ۳۳۸۰ میل مربع و ۲۳۷۰ فوت بر فراز است از دریا و آب وارد و داخل آن میشود و مثل است
 بر چند جزیره چندان عمیق نیست لهذا مسافت سفاین در آن مشکل است مملو است از ماهی
 (۳۷) پچی پوش - این آبگیر ۸۰ میل طول است و ۳۲ میل عرض ۱۴۱ میل مربع و مساحت ۹۵۰ فوت
 مرتفع از سطح دریا و آب چند رود داخل آن میشود و آب خودش میریزد و در خلیج فنلند مگر بر خلاف
 دور و بسیار عمیق است و مسافتش بسیار آسان مابین یادی از آن حاصل میشود -
 پروا - ملک روس بواسطه وسعت و عظمتیکه دارد و هوایش بغایت مختلف است مگر با وصف
 کمال سردی غالباً هوایش ناسازگار و ناملائم نیست - دشتهاییکه واقع است از این ملک کنا محیط
 ارکتیک سردترین اراضی این ملک است چنانچه تقریباً اکثر اوقات اعتدال هوای آنها مابین درجه
 پنجاه است یعنی درجه که در آن آب یخ میکند - بادیه ای که از روس واقع است در جنوب و مشرق هم
 کمال گرمی دارند و هم کمال سردی را چنانچه در تابستان درجه هوای آنها میرسد به ۱۰۰ و حال آنکه در
 زمستان غالباً میرسد به ۳۶ - یک نطافی با زمین باریکی چون کمر بند واقع است در میان این دو سر

در پچی پوش

جغرافیای روس

بگپش منجاتند یعنی باشندند بکنند.

(۲) ذات فین است که فراگرفته اند از شمال و خلیج فنلند و اراضی جبال یورال را.

(۳) تاتاریانند که در اراضی جنوب و مشرق سکونت دارند.

(۴) جرمن که مخلوط شده اند با روسیان و بعضی از اضلاع و اراضی معموره.

(۵) ذات گات است که مثل است بر اهل سویدن که اغلب و اکثر باشندگان و خلق جنوب

خلیج فینلند از این ذات است. علاوه بر این فرق غلیظه فرق و ذاتها بسیار دیگر هم بگیا این

ملک ساکن است ولی عمده در شهرهایی که در آنها تجارت بسیار میشود و از آنها انگلیش است و

اسکاج و دین و یهود و ایرانی و هند و چند ذات دیگر تا سال ۱۸۶۳ بیشترین خلق روس

یعنی بنده و برده پادشاه و امرا و دیگر صاحبان دولت و کنت. در روز غره ماه مارچ ۱۸۶۱

فرمان و حکم پادشاه روس رفت و در سال ۱۸۶۳ فرمان مذکور جریان یافت فرمان مذکور مشعر بود

بر آزادی این بردگان که با واسطه آن پیش از ۴ میلیون خلق از عبودیت آزادی و خلاصی یافت.

لغت و علم لغت االی روس یک شته است از لغت اسکونیک که بنایت شکل است و

حروف تهجی آن مثل است بر ۳۶ حرف که بعضی از آنها یونانی است و بعضی دیگر خاص است بر جان

لغت نویندگان قدیم انگلک شعر بوده اند یا مورخین و قصص نویسندگان نویسنده گان شرح حال شهرها

مکر در این از منته اخیر بهترین نویسندگان روس همان جرمنی را بسیار در استعمال دارند و علمای ایشان کتب

جدید را بسیار استعمال میکنند و نوشته های همه این زمان شرح سیاحت سیاحان است.

تقسیم ملک. بجهت انتظام و انشاق حکومتی ملک دس اکنون تقسیم است به ۶۸ حکومت

لغت بنده و
تقسیم

جغرافیای روس

و سه ملک که غالباً خوانده میشوند بناسبت هر یک از شهرهای غلیبی که در هر یک از آنها واقع است و نیز
 روی هم رفته در تحت ده دسته با عقد درآمده که تفصیل هر یک را اراده ما نیست که در این کتاب
 روس در یورپ مثل است بره شهر که پیش از... انفر خلقیت دارند پیترز مرغ و مسکو
 و زنا رگجا و اوسا... شهر که از... الی... خلقیت آنهاست و ۲۵ شهر که از
 ... خلقیت دارند الی... ۱۰۴ و ۵... شهر که از... الی... خلقیت هر یک از آنهاست -
 پیترز مرغ - این شهر را بنام خوانده اند بناسبت نام پیتر بزرگ که اساس آنرا نهاد و در سال
 ۱۷۰۳ عیسوی - این شهر پای تخت امروزه ملک روس است یکی از شهرهای بسیار عظیمه و باشکوه
 ملک یورپ است مثل برینا با و عمارات بسیار عالی و خلقیت آن ۶۶۷۹۲۶ نفس است -
 مسکو - این شهر و السلطنه قدیم روس است اگر چه در مرتبه ثانی پیترز مرغ است مگر اکثر
 خاندهای عظیم ایشان قدیم در این شهر سکونت دارند در خصوص تجارت و مینو کچی با آن
 پارچه های ابریشمین و ریشمانی پشمین قالیچه و جواهر آلات و دیگر چیز با مقدم و در وجه اول است
 نسبت آن شهر - و در علوم و ادب فنون این شهر ۲۰۰ نفر همه روزه حاضر میشوند و بموجب یک
 جغرافیا ۳۷۰ و بموجب جغرافیای گیر ۶ کلیسا و معبد از و ناقوسی که در این شهر است بزرگترین آنها
 جهان است چنانچه شصت و هفت پایتخت چهار رانج گرداگرد آنست ۴۴۳۷۲۲ پوند وزن است
 که شاید پیش از پنجاه هزار من سنگ شاه میشود - خلقیت این شهر ۳۹۹۳۲۱ نفس است بموجب
 یک جغرافیا و بموجب جغرافیای دیگر پیش از... نفس و در این شهر کتابخانه است که
 ... عم جاده کتابخانه است -

جغرافیای روس

احکام عدالت همه در اختیار اوست مگر با واسطه و درائی که خود معین و مقرر میکند
مشتمل هستند بر چهار صنف و جماعت -

(۱) کونسیل ممالک محروسه که مهام امور را بطاع قوانین نظم و نسق مالیات ملک با ایشان است

(۲) مجلسی است که تمام امور را حسب رائیه قوانین یا اختیار او است -

(۳) مجلسی است که تمام امور شرعیه یعنی نذ هدیه یا اختیار او است در تمام ملک -

(۴) مجلس و دراء است که منقسم و منشعب است به یازده قسمت و شعبه که در قسمت

میگویند ولی معلوم نیست که حدود اجزای این مجالس مذکور چند استند -

ترتیب بنفایت نامور است و ظلیل یعنی ملاحظه عموم و اکثر و اغلب خلق که بشو و گویا تربیت

علم و دانش در این ملک موجودند و چنانچه در سال ۱۸۷۰ فقط صدی ۱۱ تن از سپاهیان و

قدرت خواندن و نوشتن داشتند مگر در این اوقات توجه زیادی شده است از جانب

حکومت و خصوص تربیت خلق و بخصوصه مدرسه های لشکری بنفایت تکمیل دار و وزیر مدینه

است بجهت تربیت کردن دریا نوردان و سپاهیان دریائی - مگر در ملک ما از افسران

سپاه هم صدی ۱۱ نفر خواندن و نوشتن نمی دانند -

مذهب - قریب پنج ایشش قسمت امالی ملک روس متعلق است بکلیسای یونان و قبطیه

عمده و مشتمل اند از زمین کنلیک و پرستشنت یهود و مسلمان و تقریباً همه بالتساوی اند

بیک حد اند این ذواتهای خنیر -

لشکر روس بسیار عظیم است و مشتمل است بر مردود و اعلا ترین و جانی مناصب عالی

تاریخ روس

میشود بجز خدمت در سپاه و هرگز خطاب انعام و جایزه که بهر که داده میشود بشود و وضع
 لشکری است - اگر چه سپاه دریائی و جهازات بحری بسیار در روس در دریای بالتیک
 و دریای اسود و دریای کسپین مع ذلک گاهی چنانچه باید و شاید کاری نگردند و از
 و استیلاهای خود در اظہار نساخته و جهازات تجارقی روس چندان نیست و اغلب تجارت
 ممالک خارجہ اش در جهازات تجارقی ممالک خارجہ حمل و نقل با آن میشود -

تاریخ

باشندگان اصلی این ملک قبایل و طوائفی بودند باویشین و معروف و مشهور بودند به امانی
 ستر متییا و ستریشیا - در صد سال نخستیم عیسوی و قرون دومی بعد از ان ایشیایی
 که قریب برومای و نیوب و وان است بتدریج و پی در پی مورد تاخت و تاز
 و حملات قبایل و فرقی شد که از ملک اشیا نقل مکان نموده رعل اقامت در اینجاها
 مذکورہ افکنند که از آنجمله بودند قوم فین و االی اسکونی که چین می نماید اقامت شان
 با و وام تر از سایر فرق و ذاتها بود - فرقه دیگر از دزدان اسکنند نیویا آمد و در صد
 نهم عیسوی و او ضلع این فرق ما قبل از ذکر را بر هم زده موجب در دسر ایشان شد و این
 سرزمین همان استیلارا بهم رسانید که قوم وین یافت در ملک انگلستان و ریکت
 نامی اولین شخصی که بر این فرقه پادشاه شد اساس سلطنتی نهاد در وسط این زمین در
 سال ۸۸۲ عیسوی زمین که او در آن کلخ سلطنت خود را عمارت کرد فرقه زفته در عهد ایشان او

تاریخ روس
 در عهد ستریشیا
 در عهد سترمتییا

و کساحی که بدنبال او آمدند وسعت بهم رسانید - یکی از کسانیکه از پی او آمده پرنس یک
 و ارشد و کدوم پسر بود که در سال ۱۸۰۹ و خواهر شاهنشاه یونان را بجا آنکه کساح خود را
 و مذہب عیسوی را در ملک خود جریان داد - پس از این زمان ملک روس منقسم
 در میان ریاستهای متعدده و مکرر مغشوش و پرفتنه و آفت بود و پیوسته پاپامال
 در او اواخر صد سال پانزدهم (۱۷۷۴ تا ۱۸۰۱) این خاندان حال موجود بر تخت نشست ملک
 روس را و دولت و حکومت آن استقرار و استحکام پذیرفت و معروف گشت به
 "گرنندوچی اوسکو" (یعنی دچی بزرگ مسکو) - در صد سال هفدهم عیسوی
 دوزمین معروف به "ویت ریشیا" یعنی روس سفید و "پتیل ریشیا" یعنی روس
 کوچک مستخر گشت از ملک پندونیز گسکیز گرفته شد از یوکرین که کلیمی بوساکانش
 همه سپاهی پیشه که اعتراف نمودند مطاع بودن شاهنشاه روس را بر خود و این زمان
 مذکور شروع شد که دولت روس موجب خوف و بهراس سایر دول یورپ گردید -
 جلوس پطر بزرگ در سال ۱۶۸۲ زمانی بود در تاریخ روس بی نهایت عجیب زیرا که ملک
 اقتدار و عظمت نهایت سانید و تیغ و سپاه روس در حدود شمال فتهای عظیم نمود و دولت
 را منقرض ساخت و حدود و اراضی بسیار عظیمه وسیعه را در کناره دریای بلیک بچنگ آورد
 پطر مذکور قلمیتی یعنی قطاری از جهادات جنگی آموه و جاری ساخت در ریابنای همسایر
 نهاد و موسوم بنام خودش (یعنی پطرز برع) و جریان داد در میان ایالی ملک خود و نهر مندی
 و تا یک اندازه هم علم و قانون و مراسم و بعضی چیزهای دیگر را که در ممالک دیگر یورپ جاری بود

کتاب تاریخ روسیه
 این قسم است
 در این کتاب
 تاریخ روسیه

تاریخ روس

در زمان سلطنت این شاهنشاه تاریخ نهاده شده است و باید تاریخ نهاد آغاز و تشریح
 ترقی و تربیت مردم روس را که از عالم حیوانیت روی تیربیت و آدمیت نهاده
 و از آن زمان هم‌الی‌الآن پیوسته ملک روس روی بفرایش تربیت و علم و دانش
 داشته - در عهد سلطنت کاترین ۲ (در سال ۱۷۶۲) روس یک قطعه زمین بسیار
 عظیم را در تصرف آورد و در ملک پلند و در دریای اسو و که در آنجا نیز اکنون همان ستمکار
 را دارد که در دریای بالتیک دارد - در این صد سال اخیر تازمی که واقع شده و در
 با نپلین و بعد از آن با دولت عثمانی بهین و تیره فحمت بود و منظر گشت و کشتی
 اهل پلند در سال ۱۸۳۱ آخر شد - با نیکه ملک ایشان شامل روس شد و در قبضه روسیان
 درآمد و تابع و منقاد شدند روسیان را - این دولت باین عظمت و قوت با سپاهی
 دار و نمیی حیوان و نمیی انسان کم کم خود را کشاید از طرفی به مغرب و اقصای مملکت پروس
 و از طرفی بچین و از طرفی قریب با قفقازستان -

اما در قدیمه - از آثار و علامات قدیمه در ملک روس بسیار کم چیزی بنظر رسیده است جز این که
 گاه گاهی بعضی از قبور کفار و بت پرستان قدیم ظاهر شده از خاک بیرون آمد و مع آلات جنگ و
 زینت‌ها نیکه سباب امتیاز و تشخیص ایشان است - قبور یک در شهر کمپو است که از بعضی اولیاء
 یار بهبانان است خیلی تعریف از آن که بهر سال جمعی کثیر از هر طرف ممالک یورپ و سیویان به زیارت
 می آیند و آنجا و این مقابر و رخا را بنی واقع شده بنایت و جمع عظیم و اگر چه چنان چنین است
 که این قبور در زمان بت پرستان ساخته شده مگر در این زمان محل عبادت عیسویان است -

جغرافیای ترکی در یورپ

ملک عثمانی در یورو

جغرافیا

ترکی یا مملکت عثمانی مشتمل است بر اراضی وسیعه که واقع شده اند در یورپ و ایشیا و فریقا
 از این ممالک یا اراضی مذکوره آنچه در یورپ و ایشیا واقع است آنست که میخواهند "ترکی
 پراپر" (یعنی ترکی واقعی) و از این حصه آنچه در یورپ واقع گشته حصه بسیار کوچکی است

ترکی در یورپ

نویسندگان را اختلاف زیادی است در مساحت و فسحت ترکی در یورپ مگر فسحت این ملک
 مع ریاستهای خراج گز آن (که رومینیا و سربویا بوده باشد) ۲۰۷۴۳۸ میل مربع است
 مگر باید دانست که بنده بکلی حالانی توانم نویسم فسحت ملک ترکی را آنچه در یورپ است
 زیرا که از سه جغرافیائی که نزد بنده است یکی اندکی گفته است و دو تاسی دیگر قبیل از این جنگ
 اخیر ترکی در روس چاپ شده بلکه همین معرکه بر سر ممالک ترکی در ایشیا و دیگر جاه هم
 بعلمت آنکه از قراریکه در اخبار دیده میشود و شده است در مصالح روس با ترکی کجی زمین آن
 ملک ترکی خارج شده و بنده اکنون نه از آن حال امکان خبر دارم و نه جغرافیای جدیدی در

از منشا در زبان
 بی غیر است
 مع کوه و باران
 از غیر است

۲۷۳
 جغرافیای ترکی و یورپ

دست است و همین اشکال در عدت خلقت آمدنی و حاصل و لشکر و قانون و اکثر امور دیگر
 این ملک هست و لهذا بنده چیزی سرسری و بطور اجمال مینویسم -
 سطح - سطح این ملک اکثر و اغلب کوهستان است مگر جبال آن بجزدی مرتفع نیست که
 همواره برت برکتها باشد - زمین این ملک ۱۹۰۰ فوت از دریا مرتفع است - در این ملک ۹
 از جبال هست که ارتفاع تمام قله آنها از کوه بر پله است ۹۸۴۲ فوت رفیع که در سلسله جبال
 و شپت واقع است - از آنها را و آنگیزای نمیک نیر در این وقت چیزی نمیتوان نوشت -
 هوا - غالباً در وی هم رفته هوای ملک ترکی خوش و ملایم است مگر بعضی از قطعات ارض
 این ملک بد آب و هوا و مضر میباشد و در مختلف ارضی سرد و حرارت و برودت بجا است
 اقل احوال سالیانه هوای شهر قسطنطنیه ۵۹ و ۳ است -
 خاک - خاک استنبول همواره معدون بوده است بجاصل خیزی و بعضی نواای طبیعی که نمیک است
 معد و وی از سایر ممالک عالم است - خاک بعضی از ارضی مسد نیچا چندان پر قوت و
 حاصل خیز است که غالباً یک تخم سیصد تخم میشود و بعضی جاها ی دیگر آن چنین است که در سال و بیشتر
 برنج حاصل می شود از آنجا -
 حاصل - حیوان خانگی و جنگی و نمیک اکثر همان حیوانات داز همان اقسام و انواع است که
 در کاسه تیر یافت میشود ولی اسباب نمیک خوردن است - کما و میشن قاطر و الاغ بسیار در آن
 در این ملک - گو سفند بچه و حسابی در این ملک پرورش میدهند بجهت بشم آن و بز و خوک بسیاری
 نیز پرورش میدهند بجهت گوشت شان - نباتات این ملک خوب است و میوه و چوب هم

در این ملک
 در این ملک
 در این ملک
 در این ملک

۲۲۸
 جغرافیای ترکی در یورپ

بسیار خوب ممتاز و نیز تنباکو و ایشیم و پنبه و تریاک و صنغ و اصل السوس و روئاس و ماز و و غیره -
 کل سرخ در این ملک بی نهایت زراعت میشو و بچه کشیدن عطر آن - معدنیات این ملک امیکوئید
 بی نهایت است مگر سعی و جهد چندانی بکار نرفته است تاکنون که این دولت عظیم و خزاین گران از زیر
 خاک بیرون شود -

حقیقت - خلقیت ترکی در یورپ را در سال ۱۸۵۶ تخمین کرده بودند ۱۵۴ میلیون نفوس بود
 چنانچه ابراهیم قندی هم در تاریخ خود در سال ۱۲۷۸ هجری برابر همین عدد را مینویسد -
 ولیکن بحکم که یک ثلث از این خلقیت کم شده است در این جنگ اخیر باروس و بنده سنجی اگر
 نیستیم چنانچه قبل از این نوشتیم مگر انشا الله در یافت کرده در منتخب التواریخ شاپوری تفصیل
 خواهم نمود - با جمله خلق ترکی کم از ۱۴۴۰۰۰۰ است و زبان شان عمده لغت ابالی بخاری است
 و سربویا و اکلایا و مکه و یا و الباشیا و لغت ترکی -

معدنیات این ملک
 و سربویا

تقسیم ترکی

کاملاً قسطنطنیه و قسطنطنیه و استانبولش میخوانند که از آن جمله لفظ یا نام اخیر تصریح
 شده است از لغت یونانیان و نامی است که خود ترکان آنرا استعمال میکنند پای تخت ^{قسطنطنیه} آنرا
 این ملک است و فردوس ابالی مشرق زمین - در زمان یونانیان در میان این شهر ^{قسطنطنیه}
 بود به پیر ^{قسطنطنیه} و مؤسس و بانی بنای آن ابالی ^{قسطنطنیه} یا مکر یا شدند و کلنی با در ^{قسطنطنیه}
 روان ساختند و سکونت دادند از ابالی ملک و زمین خود در سنوات ۶۶۷ و ۶۲۸ قبل از

جغرافیای ترکی در یورپ

تاریخ عیسوی - نامیکه اکنون این شهر است بناسبت نام پادشاه کانسانتین بزرگ
 بزرگ است که در روز ۱۲ ماهی ۳۳۰ عیسوی اساس این شهر را مجدداً نهاد زیرا که در جنگ و
 جدال چندی قبل از تاریخ عیسوی این شهر پایمال شده بود و این شهری که اکنون برپاست بجای
 آن بیزنتیم است - شکی نیست که بپار شهر عظیم انشانی است و صاحب جغرافیا هم نوشته است
 مجلل و باشکوه ترین بلاد و امصار یورپ است از حیثیت مکانیت یعنی چنان مرتفع
 واقع شده است که از هر طرفی که ناظر نظر کند اطراف آنرا بر نشیب می بیند و همین سبب
 فرج انگیز است و نیز خنایان نشسته است در وسط ممالک و حواشی سجا که بغایت بجهت تجارت
 خوب است مگر عیب و چون هر گشتی بهنش نیز گوید در همین جغرافیای نویسد که نمایش ظاهر
 این شهر از باطنش بهتر است زیرا که طرق و شوارع آن همه تنگ است و کثیف و پراز گلاب
 و خلقت آن بموجب یک جغرافیا که است و بموجب جغرافیای دیگر مالک -

مشاغل - در این زمان ملک عثمانی ملک زراعت و فلاحت شده مگر باوصت این زراعتش
 چندان فزایش و ترقی ندارد و عمدتاً مقصود از زراعت حصول جو است و میوه و آبزیان
 و پنبه و فلکس و مپ - مینو فکچری که پیش ازین فی اجمک بود اکنون کلی معدوم شده و فقط
 به پارچه های ابریشمین و پشمین ریسمانی و قالی و چرمین و غلیان و عطریات - عمدتاً التجه
 خارج اش پشم است و چرم و جو و پنبه و میوه و اسب و عمدتاً التجه و داخله اش چرم
 ریسمانی است مثل چلپاری و امثال آن و پشمینه و کار و چاقو از دیگر متهه ظروف آلات و مشینری
طرق و شوارع - طرق و شوارع این ملک بغایت بد است و طریقیکه از برای عبور و مروری

تاریخ عیسوی

باشد که بجای یافت نمی شود و در آن ملک معابر آبی یعنی انهار و جداول و غیر هم بسیار ناکام و مشکل
و حمل و نقل مهتمه و مال التجاره همواره با قاطر است و دیگر چهار پایان با کشتن با چوبها سیکه سیکه
بسته و راههای جاری دارند. تمام ریلوینی که اکنون در ملک ترکی جاریست... میل است و بقده
... میل هم اکنون در تدارک تیاری و جریا نیست و نیز بقده... ۶۵ میل تگراف هم دارد.

تاریخ

این ملک در میان قدام معروف و موسوم بود باین نامها و سیدریا و تریسیا و سیسیا
و دوسیا و آلپریا و تسلییا و غیره که در صد سال و م قبل از تاریخ عیسوی رومیان همه
ساختند. در ۳۲۶ میل حکومت و پای تخت سلطنت لقل شاز شهر روم به شهر بیزنسیوم که از آنجا
موسوم گشت به کنستانتینوپل (استانبول) بنام پادشاهی که در ایام سلطنت او اساس آنرا نهادند
و این اراضی که اکنون در کشیو و یاد گرفت و وسط ممالک شرقیه یونان بود تا زمانیکه ترکان
سخر ساختند آنها را (سال ۱۴۵۳) - ترکان عثمانی را ذات منتهی میشد با االی سیت یا یعنی
قوم تاتار موسکون بودند و در آن نیمی که واقع است در وسط قبت و سپیریا و رودارل -
این قوم غالباً و لشکر خلفای نبی عباس شتعال و شتند و از ایشان آموختند جهان تعصب نمایی
و همان علم جنگ جوئی را ورفته رفته قوت یافته برایشان استیلا بهم رسانیدند و آخر آنها را
از تحت فرود آورده خود شتند - یکی از سران و رؤسای این قوم عثمان نام بسیار فاتح
و منصور گشت و در گرفتن بعضی از ممالک ایشیا میثا یعنی ارمنستانه الروم و خطاب سلطانی سخر قریبا

۲۳۴
تاریخ ترکی در یورپ

و جانشین لوی او مملکت خود را وسعت دادند در اواسط صد سال چهارم صیوی و غل شدند
 و ملک یورپ آذربایجان را گرفتند و تابع خود ساختند مدنی و آلبانی و سرب و پارو
 سال ۱۳۵۳ صیوی بود که بسواری محمد ثانی مالک گشتند قسطنطنیه را و دولت یونان را
 ساختند و این قسطنطنیه را نگه داشتند و بزودی بقیه این ملک را تابع خویش نمودند تا اینکه دولت عثمانی
 موجب خوت و بهرین صیویان گشتند - در صد سال شانزدهم صیوی تمام ممالک یونان فتح
 نمود و مالک گشت و نیز قسمتی از ملک هنگاری و کربلیا و سواحل دریای سود و نیز ممالکی را
 که اکنون معروف است به ممالک ترکی در ایشیا را و مجاز و مصر و تریپلی و تونس و الجزیره را هم تصرف
 نمودند تا آنکه در جنگ سی و پنجم بود در سال ۱۷۵۵ ابا دولت استرلیک
 سلطان جان پادشاه استرلیک گشتی های جنگی ایشان را پایمال کرد - تا یکصد سال دولت عثمانی
 روی متبزل داشت و کمین از قریب سال ۱۷۷۰ مجدداً روی ترقی گذاشت و وسعت بهم رسانید
 استرلیکان را از ملک هنگاری براند و روس از کف ایشان گرفت و ترانس کاکاشیا
 و آن اراغی را که واقع است در وسط رود نیوب و کاکس در یورپ یونانیان هم
 دولتی شدند بدون علاقه از ترکان و آنچه جزو ترانس مقبوض داشت - گلدویا و
 و کلبیا در تحت استیلا و اختیار روس درآمد مگر بنام رعیت دولت عثمانی اند و همچنین اقتدار
 دولت مذکور بسیار کم است در ملک عربستان و شمال آفریقا و بسیاری از جاهای ایشیا منیه
 مگر در این جنگ اخیر (۱۸۷۷) باروس زمینهای بسیاری از جنگ دولت عثمانی برداشت
 که ضرور به تفصیل نیست -

که آذربایجان
 سرب و پارو
 قسطنطنیه
 یونان
 کربلیا
 سواحل دریای سود
 الجزیره
 تونس
 تریپلی
 مصر
 ایشیا
 در افغانستان
 کلبیا
 گلدویا

۲۳۳ تاریخ ترکی در یورپ

آثار و علامات قدیمه این سرزمین یعنی ملک عثمانی در یورپ مشحون و مزین است با آثار و
 علامات قدیمه یونانیان - چنانچه در استنبول یک عمارتی است که امپراطور جستین
 در صد سال ششم عیسوی خاص گردانید بجهت خدا یعنی آنرا معبد قرار داد که غالباً مسیحی
 کلیسای سنت سفینا که تا این زمان هم برپاست مگر مسلمانان آنرا مسجد کرده اند مشاهیر
 در آن ساخته اند و دیگر زینت با آن داده اند و دیگر در این شهر کارینا و مجاری آبهای
 بسیار و بیشماری هست که بسیار قدیمی اند - مسجدی در استنبول هست که ستونها و از
 از خرابهای ژرمانی میباشد و در خارج مسجدی یکی ستونی برپا ایستاده است
 برج که مانند طناب بهم چیده است میگویند همان است که وقتی ادا اوقات در مسجد
 بود که محل موعظه کردن یعنی منبر بر بالای آن ساخته بودند - قریب جائیکه میخواهند
 و پدید آید واقع است پل بسیار معروفی که بالای رود نیوب کشیده شده
 و گمان رفته است که ابتدا مشتمل بوده است از نسبت ستون سنگی بزرگ که متحمل بوده است
 عمارتی چوبین را که بیش از ۳۳۰ فوت طول آن عمارت بوده -
 خلقی که عمرانی میکنند در این ملک چنانچه قبل ازین اشاره شد عثمان گویند یعنی ترکان
 عثمانی که شعبه هستند از ترکان وسط اشیا که مردم ترکان تا آنجا باشند و هر چند که کوفی
 سر این ملک را فر گرفته اند نسبت بان ذاتهای که تابع ایشانند بسیار معدود اند -
 از آن جمله واتی که از همه ذاتها پیش است اهل اسکونیاست که سکونت وار و در شرق یا غرب
 و بلغاریه - یکی از ذاتهای دیگر پشکی است که باشندگان یونان اهل و کلیسا اهل بلغاریا

این لفظ نیز برای است
 و نیز در این
 این لفظ نیز برای است
 و نیز در این

تاریخ ترکی و یورپ

از آن فراتر هستند - یونان و در این ملک بسیار است قوم پیشی در این ملک پیش از هر کسی از ملک
 یورپ است - در میان این فراتر از فرق مختلفه ترکان حکومتی میباشند و آن در رسم قبول که چنان
 فرق ندارد با آنچه ذکر کردیم نسبت به یکدیگر یعنی که گاهی با ایشان مخلوط نمی شود و گاهی
 از آنها جدا هستند و بسیار مهربانیت بر آنها نظر میکنند و غالباً با ما میگذارند و زراعت و دیگر کارها
 بهتر از ما میفایند و با آنها یعنی اکثر کارهای مفیده اقوامهای دیگر یا نصاری میکنند - بسیار است
 تشخیص و تعیین اندازه و حدود هر یک از این فراتر از مختلفه نسبت به یکدیگر و لیکن بتعمین
 که آنها را که اصل شان اسکالونی است مساوی اند و در حدود تمام دیگر و آنها را ساکنین این
 ملک و کمال بنحی است از برای دولت عثمانی که بنیادهای عظیم از غنایش در اصل و مذہب با
 متدی باشد با خصم قوی بازوی آن دولت روس -

لغت ترکان یکی از لغت ایشیا است که نه شیرینی دارد و نه ملاحظت و نه خوش اچ خوش است
 ولی یکی از لغات بسیار آسان است مرابالی یورپ را - و آنها را مختلفه که رعیت این قوم اند همه
 بلغات مخصوصه خود و متکلم اند مگر عربی که لغت دین مذہب است بسیار مروج و مستعمل است
 در میان اعلی و اشرف این قوم بدون آنکه اغلب لغت معنی آن را -

حکومت و مذہب - حکومت شرع و عرف در این ملک هر دو مخلوط و متزوج اند و اشرف
 و استیلای عظیمی دارند بر حالات و رسوم و عادات خلق - پادشاه که او را سلطان میخوانند
 خلقیقه اللہ نیز هست لهذا جمع دارد و در وجود خود هم بلال شرع و هم عظمت سلطنت او اقتیاب
 و اقتدارش را هیچ چیزی سد و مانع راه نمی شود و مختار کل است بر هر امری از امور و دلیل

تاریخ ترکی دیورپ

و خواهش خود میکنند هر چه را که میخواهد و میتواند که هر روز چهارده نفر را بکشند که گویا بموجب
 الهامی است که اورا می شود و این بدون آن است که قصوری از ایشان نظر در آورد.
 بنده نمیدانم صدق این مقال را و این ترجمه است از کتابی که بسیت سال قبل از این نوشته شده
 شاید قبل از این چنین بوده حالا چنین نباشد یا آنکه حالا نیز چنین باشد *اللهم علم عند الله* -
 سلطان دم لاچار است که بموجب قرآن عمل کند که حاکم آن احکام و بفعل آورد که آن دست
 شخصی است که آنرا مفتی میگویند و چونکه قرآن مشتمل است هم بر امور شرع و هم بر امور عرف *العلماء*
 که در معبد عبادت و عظمت میکنند و آنکه قوانین ملک را جاری میداروی که است از یک
 درجات مختلفه همه در تحت مفتی و این سلسله و هفتاد مذکوره باین تسلسل بستگی که یکدیگر
 دارند و درجات عالیه و اقتدار و اختیاریکه دارند و اختلاط داده اند امارت و حکمرانی را با پیشه
 و حرفه خود در کمال استواری و انضباط و بسا باشد که سلطان در هیچ امر عظیمی اقدام نمیکند
 یا مضا و فتوی مفتی و مجلس او که آن عمل یا امر بر وفق شرع است و مکرر اتفاق افتاده که یکی از
 او باشد یا فتنه انگیزان فتوای گرفته است از مفتی در مخالفت و خصومت سلطان با واسطه
 فتوی آن سرکشی و مخالفت بر وفق شرع شده - جریان احکام سلطان همه بدست زیراعظم
 او گذار است که در تحت حکم او واقع اند حکام متعددی دیگر که در مقام خود و در جایگاه
 همه را حکم بر وفق و نخواه خود است و همه مستقل و مختار اند هر چه بخواهند میکنند و تقوی
 از برای نظام و بند و بست ملکی ملک منقسم کرده اند بچند قسمت که هر یک را یالتی میخوانند
 و هر یک از این یالتها که بزرگتر است یکی از پادشایان عظیم الشان درجه اول و گذار است